

Slavko Kulić*

UDK 330.18:330.191.6:338.984.4

Izvorni znanstveni rad

KONCEPCIJA NEOLIBERALIZMA, EDUKACIJA I EGZISTENCIJA¹

Sadržaj je autorova rada ozbiljno upozorenje iz znanstvenosti, iz znanstvenog mišljenja, da zanemarivanje spoznaje o neoliberalnoj misli kao doktrini, kao filozofiji, kao teoriji, sustavu i praksi, može imati dramatične posljedice za svijet, za čovječanstvo. Upozorenje se odnosi na globalizacijske procese, na trendove globalizacije i integracijske procese u svijetu, utemeljene na pravu jačeg, na kulturnoj memoriji kao učenju kulturom, političkom, ekonomskom, pravnom, socijalnom i vojnom, u smislu tihe okupacije svijeta svim sredstvima, vojnim i nevojnim. Autorov rad u tom smislu znači pojašnjenje neoliberalizma kao neodarvinizma. Ove poruke mogu ostaviti dojam pesimizma, pa i defektizma, no, one su samo upozorenje.

Uvodni dio

Usprkos silnom rastu fondova znanja i tehnologije, sve većem broju obrazovanih ljudi u pojedinom društvu i svijetu, sve većem broju informacija i sve većem broju komunikacija među ljudima i narodima – najveći broj ljudi u svijetu živi čemernu sadašnjost. Slaba su nastojanja ljudske vrste pojedinih društava i svijeta da se siromaštvo i bijeda većine ljudi prevladaju u dogledno vrijeme 21. stoljeća.

Ako je edukacijska znanost (edukologija) usmjerena na afirmaciju superiornih svjetonazora (afirmacija svjetonazora lovca skupljača) principa prisvajanja nad principom stvaranja, a da se ne pita za vrijednosnu nadmoć toga svjetonazora, onda nije na znanosti da istražuje taj cilj, već na filozofiji načina života koja utvrđuje takav cilj. Edukacija znači aktivnosti kojima se postiže cilj (Windham 1990)². To je unutarnji cilj odgoja i obrazovanja, koji se ostvaruju kroz prijenos mema, kao

* S. Kulić, znanstveni savjetnik u Ekonomskom institutu, Zagrebu. Članak primljen u uredništvu: 10. 10. 2000.

¹ Ovaj je rad priređen kao jedan u nizu priloga koji se pripremaju u Ekonomskom institutu Zagreb s pretenzijom da budu doprinos radu na znanstvenim osnovama koncepcije i strategije razvitka Republike Hrvatske

proces učenja (stjecanje znanja i vještina pamćenjem i odgojnih stavova i vrijednosti). To je ono što utječe na obnašanje uloga u društvu, što govori o razvitku ličnosti ovisno o tome za što društvo priprema pojedinca, za koji tip socijalnih odnosa, za kakvu radnu ulogu, itd. To utječe na transcendenciju stanja pretpovijesti ljudskosti u smjeru povijesti ljudskosti.

Vanjski su ciljevi edukacije učinci u polju kulture, politike, ekonomije, prava sociologije itd. Edukologija je integrativna znanost. Ona koja integrira različita znanja razbijene znanosti (na oko 2000 različitih disciplina).

Edukacijski ciljevi traže otvorenost, eksplicitnost, transparentnost u prijenosu mema (usmenim i pismenim putem, brojkama i slikom). Oni mogu biti i skriveni posebno u politici, ekonomiji itd., jer skrivaju način ostvarivanja ciljeva (svim sredstvima) nasiljem i nisu transparentni za drugu stranu. Pluralizam ne-transparentnih škola i edukacije ljudi traži vezivanje u ostvarivanju ciljeva efikasnosti radi vladanja i efikasnosti prisvajanja. U tom slučaju tip društva određuje politiku i ekonomiju, a ovi edukaciju zbog prikriivenih ciljeva i načina njihova ostvarivanja. Zato su edukacija i sustav edukacije kontigentni prema društvu, jer ovise o spletu vanjskih i unutarnjih s naslova politike i ekonomije. Monopol nad znanjem, tehnologijama, obrazovanjem i informacijama posljedica je neoliberalizma kao scijentizma u funkciji provođenja nasilja, ako je prihvatilo koncepciju neoliberalne doktrine i za to ima legitimitet s naslova Hrvatskog sabora ili s naslova referenduma, onda koncepcija mora slijediti edukaciju i egzistenciju radi opstanka Hrvatske kao subjekta kulture i civilizacije u svijetu interesa i u svijetu 228 država.

Globalni um - pretpovijest ljudskosti: Monopol nad znanjem i privid slobode i demokracije

Povijest globalnoga uma svjedoči da 99,9% bitka Homo Sapiens Sapiensa pripada lovcu skupljaču, čovjeku kojem je prisvajački princip bliži od stvaralačkog u skrbi bitka, bez obzira na akademski dekor, na stečeno znanje. Iznutra određeni fiziološkim (egzistencijalnim) potrebama, a izvana prirodnim i socijalnim uvjetima (zakonima) još uvijek opstaje kroz prevlast egzistencije nad esencijom. Biologija (tijelo) zapovijeda glavom (umom) umjesto da glava (um) zapovijeda tijelom (nagonom).

Genotip i fenotip drže Homo Sapiens Sapiensa zarobljenim u pretpovijesti ljudskosti. Moć i pulsiranje globalnog uma nadilaze biološki kapacitet, biološku ograničenost Homo Sapiens Sapiensa, kulturnom dinamikom, kulturnim memom – učenje, znanje kao vrlina i znanje kao moć, kao ojačanje bioloških ograničenosti, uz pomoć multiprocesorne inteligencije njega kao inteligibilnog bića, kao prirodne i socijalne pojave. Globalni um jest suprotnost instiktu koji nas razdvaja, ako svladamo i obuzdamo ono što hoće iz nas, bez nas. Isto tako, globalni je um u funkciji osjećaja, suosjećaja, zbližavanja Homo Sapiens Sapiensa kao najslabije životinje u prirodi.

Različiti smo u začecu, rađanju, genetičkom naslijeđu, u genotipu, ali i različiti u fenotipu. Možemo opstati u različitosti, a ne u istosti. Različitosti unutar Homo Sapiens Sapiensa svode se na 1% prema Sinteznoj teoriji bez obzira na 10.000 kultura i na brojne civilizacije, minule i živuće. Bez obzira na sve dosadašnje utjerivače u totalitarizam, u strast vjerskih, političkih i scijentističkih fundamentalizama koji su sabijali Homo Sapiens Sapiensa (tijela i uma), u psihologiju zvanog masom i pukom, totalitaristima je suprotstavljena, različitost, jer se ona iskazuje kao uvjet opstanka i razvitku života. Usprkos toj dimenziji ljudskoga bića potrebe za ljudskošću, za socijalnošću kao uvjetom za razvitak svih njegovih potencijala i sposobnosti, on čuči zarobljen u pretpovijesti ljudskosti. Autonomija ljudskoga bića traži jače neuronske veze/sile povezivanja sila, gravitacije, centrifugalne sile u ostvarivanju socijalnosti povezivanjem sa drugim ljudima. To je još uvijek san Homo Sapiens Sapiensa jer su te neuronske veze /sile slabe u odnosu na snagu instikta. On to pokušava svladati osvješćivanjem tih mogućnosti, suradnjom, kulturom mema suradnje, suprotstavljajući se kulturnom memu nasilja, snazi egoizma, egoizma i antropocentrizma, hijerarhijskog ustroja svijeta i društva, na kulturnom memu nasilja, u politici i ekonomici nasilja, u načinu zadovoljavanja egzistencijalnih potreba itd.

Homo Sapiens Sapiens vidi u daljini htijenja taj horizont, horizont ulaska u povijest ljudskosti. On je još uvijek u sukobu sa sobom i sa drugim ljudima, pa i u sukobu s prirodom, usprkos kumulativu ljudske spoznaje (od mikroba do ljudske vrste). Kako iz horizonta, pretpovijesti ljudskosti ući u horizont ljudskosti zadaća je globalnoga uma i ljudske vrste. Osviješćena manjina ne može napraviti taj iskorak u povijest ljudskosti, jer je većina zarobljena kulturnim memovima nasilja i civilizacijskim oblicima (tipom društva i države) suvremenoga svijeta zasnovanih na tome memu – nasilja. Oslobođanje okova pretpovijesti ljudskosti i zarobljenosti bitka instinktom traži jaču maštu, jaču vremensku vezu i višu razinu svijesti svijeta za takvo ljudsko nastojanje, koja misli ljudskošću, humanizam kao moguću budućnost na horizontalnom rasporedu moći, na bioetici, biofilozofiji, bio-teoriji i bio-sustavu života.

Evolucijska selekcija, prirodna genetička komunikacija, traži selektivnu evoluciju kulturnoga mema razvitka ljudske vrste, kulturnog mema nasilja koji hrani instinkte po principu lovca skupljača, prava jačeg i moćnijega. Mogućnosti su u nama kao i horizont stvaranja povijesti ljudskosti, da se uz pomoć globalnoga uma oslobađamo ponašanja/življenja po instinktu, da stvaramo novu ljudskiju stvarnost. Zadaća je stvaranje i širenje kulturnog mema – odgoja i edukacije za ljudskiju egzistenciju. Odgoj i edukacija jesu edukacijska selekcija prevladavanja instinkta i zarobljenosti bitka instinktom (životinjama) i otpočinjanje povijesti ljudskosti. Odgoj i edukacija kao evolucijska selekcija u stvaranju savjesti i osjećajnosti su među ljudima. Kulturni mem evolucijske selekcije stvaranja povijesti ljudskosti jest mem globalnoga uma, elektron energije koji stvara život na Zemlji, a ne onaj koji razara život na Zemlji. U tome nam može pomoći spoznaja iz područja neuroznanosti. Edukacijske znanosti bave se procesuiranjem kulturnoga mema i nadilaze nemoralnost jer povezuju moralnost–svijest – znanje i djelovanje u sustavu edukacije

– evolucijske selekcije dobra od zla, ljudskoga od neljudskoga. Zasad je problem globalnoga uma njegova kvaliteta kao apstraktnog vezivnog prostora između onoga što jest i što mislimo da jest. Zato se globalni um smatra u kognitivnoj znanosti kao nekim “paralelnim sustavom” koji obavlja selektivnu evoluciju i selektivnu percepciju u obradi evolucijske selekcije kulturnog mema. Tu se misli na pravilnu recepciju, kvalitetu percepcije realnosti – neuronsko procesuiranje informacija (kvalitetu neuroprostora) i informiranja (kvalitetu efekta) u prijenosu memova (memorija) odgojem i edukacijom.

Sposobnost globalnog uma da misli što jest pažnjom/prosuđivanjem onoga što jest nije samo sposobnost koja se može pripisati mozgu. Um je sposobnost jednaka sposobnosti tijela (osjećaja viđenja, gledanja itd.) To upućuje da znanje i znanost nisu fenomeni samo neurologije, već i biologije.

Edukologija kao procesuiranje kulturnog mema (memorije) traži pamćenje kao kariku u povezivanju mema sa memom u smislu kratkoga i dužega pamćenja, radnoga – učećeg zapamćivanja u afirmaciji kulturnoga mema, u stvaranju povijesti ljudskosti i u prevladavanju, izbavljanju iz pretpovijesti ljudskosti. Fizika između proceduralnog prema semantičnom pamćenju značajna je (znati kako = znati da) kada se upuštamo u razlikovanje evolucijske selekcije kulturnog mema nasilja (afirmacije instinkta) od kulturnog mema razvitka (afirmacije savjesti), a razlikuje pretpovijest ljudskosti od povijesti ljudskosti. U to ulaze i emocionalna i spiritualna inteligencija Homo Sapiens Sapiensa. Prijenos memova preko osjećaja i uma jest vezivanje koje pretpostavlja evolucijska selekcija i selektivna evolucija, razlikovanje ljudskosti od neljudskoga. Vezivanje je uvjetovano elektromemonskim asocijacijama koje procesuiraju memove (informacije) o onome što činimo. Impulsiranje memova ostvaruje se preko memova s akcijskim potencijalom – sadržajem mema. To je ono što Homo Sapiens Sapiensa razlikuje od životinja, aktiviranje memova, ali i od inhibicije memova koji odašilju podražaj na mem, u kodiranju memoriranja itd.

Rad je globalnoga uma kodiran genomom određene vrste. Oponašanje funkcije gena kod umjetne inteligencije daleko je od onoga što suvremena znanost i tehnologije pokušavaju dosegnuti.

Priroda liberalne misli i intencija neoliberalnog kulturnog mema lišenog morala i etike

O kompleksnosti ljudske prirode čovjeka kao prirodne i društvene pojave određene iznutra genotipom, genom i izvana fenotipom (okolnostima, uvjetima u prirodi i društvu), o ljudskoj biti Homo Sapiens Sapiensa kao društvenog čovjeka stječe se u društvu – fenotipu, kulturnim memom sposobnost postojanja za drugoga i postojanje za njega, kao veza čovjeka sa čovjekom. Ideja liberalizma zagovara da smo jedan drugome raspoloživi do konačne potrošenosti kao životni element naše zbiljnosti. Homo Sapiens Sapiens je prirodna pojava u prehrambenom lancu života, ali i društvena pojava kao element ljudske zbiljnosti. To je razlog ljudskoga

postojanja za humanizaciju. Ako nema takve zbiljnosti, onda postojimo u propadanju, u lažnom nadanju o humaniziranju života, o lažnom nadanju ljudskosti.

Liberalna i neoliberalna škola razbija sadržaj supstancijske biti čovjeka. Ljudska je priroda metafizički pojam; sposobnost komuniciranja i antokreacije životnog programa za ostvarivanje ciljeva života proizlazi iz dinamike potreba i interesa i načina zadovoljavanja istih (nasilnim oblicima, metodama i sredstvima) efikasnosti prisvajanja, radi zadovoljavanja potreba i materijalizacije interesa biološke ili socijalne prirode ili humanističkim oblicima međuljudske suradnje. Liberalizam kao pojam odudara od ljudskosti, od morala (etike). Homo Sapiens Sapiensa određuje princip prisvajanja, što utječe na njegovo ponašanje prema prirodi i prema drugim ljudima. Princip prisvajanja određuje ponašanje Homo Sapiens Sapiensa u načinu proizvodnje života.

Prema teoriji alijenacije, marksizam kao filozofija, društveni uvjeti/okolnosti koje vladaju u društvu - izvana i iznutra u svim dosadašnjim tipovima ljudskih zajednica, do današnjih društava i država, pa i izvedenih oblika civilizacijskog udruživanja (politički, ekonomski, vojni blokovi) proizvode otuđenje čovjeka kroz svijet stvari. Zasad, svijet stvari određuju mišljenje i ponašanje Homo Sapiens Sapiensa, a ne ljudskosti. Briga za život na Zemlji još nije postala filozofijom Homo Sapiens Sapiensa.

Razvojni su potencijali iz čistoga i praktičnoga uma Homo Sapiens Sapiensa još uvijek zaposleni na pokušaju stvaranja preduvjeta čovjekove sanjane i pripadajuće slobode i ljudskih prava na dostojanstveni život i dostojanstvenu smrt. Još su uvijek sva njegova kulturna i materijalna dostignuća predgrađe ljudskosti (pretpovijest ljudskosti). Fenomenologija neoliberalizma izbacila je teoriju radne vrijednosti, a umjesto tog mema, ugradila je mem kapitala kao naslov prisvajanja, kao da vrijednosti stvara kapital, a ne rad.

Ljudsku prirodu i pretpovijest ljudskosti opisali su E. Bloch, E. Frojd, H. Marcuse a postoje i druga mišljenja s intelektualnim pretenzijama tzv. lijeve i desne orijentacije i provenijencije. Nije slučajno da unutarne sile Homo Sapiens Sapiensa što ih proizvode fiziologija (biologija) biološka dinamika, nadmašuju principe s naslova njegove kulturne dinamike (odnos između genotipa i fenotipa), genetičke i sociokulturne komunikacije, kao lanca opstanka. To je sudbina svakoga pojedinca, ljudske vrste, kojega zatiču i zarobljavaju, uvjetuju proizvodi genetičke i sociokulturne okolnosti, uvjeti, prirodna genetička (gen) i sociokulturna komunikacija (kulturni mem). Neoliberalna misao nema ljudskosti i daje lažnu nadu za neka ljudska prava koja su izvan ostvarenja.

Zaključna se misao može iskazati tako, da se pojedinac, obitelj, društvo, zajednica i ljudska vrsta mogu nadati opstanku i razvitku života ako rade na tome. Da bi to činila, radila, tj. da bi se s tim u skladu ponašala, ona mora učiti, o tome čemu se nada (ljudskosti, humanizaciji i socijalizaciji). To što čini mora biti pojedinačno, obiteljsko i društveno nastojanje, da bi život opstao, da se razvojni potencijal čovjeka - umni i fizički, zapošljavaju i troše u tom smislu. Znači konceptualizacija razvitka života na planetu Zemlja traži sukladnu edukaciju, a jedno

i drugo egzistenciju živućih civilizacija (društva i države, pojedinca i obitelji u njima). Živće kulture (10.000) i civilizacije organizirale su 228 društva i države sa 6 milijardi stanovnika zasad. Od 6 milijardi ljudi zaposleno je oko 870 milijuna ljudi (svaki treći na zapadu, svaki jedanaesti na istoku i svaki dvadeset prvi na jugu).

Fenomen “više i brže” uvjetovan je zbog političkog i ekonomskog determinizma (nasilja), zbog projekta i koncepcije vladanja svijetom i zbog projekta i koncepcije prisvajanja prirodnih izvora i proizvoda ljudskog potrebnoga rada. Zadovoljavanje ljudskih potreba, na razini stanja u svijesti svijeta, pojedinih društava, država i pojedinaca, gdje šest milijardi ljudi teži da se svrstava, množi i troši sve što je u prirodi iskoristivo i sve što je u svijetu raspoloživo. Zadovoljavanje ljudskih potreba s toga naslova, rađa sukob zbog načina prisvajanja, jer princip prisvajanja određuje način proizvodnje života. Ako se zagovara princip prisvajanja s naslova jačeg i moćnijeg s naslova liberalizma kao socijal-neodarvinizma, tada nema šansi da izađemo iz pretpovijesti ljudskosti i uđemo u povijest ljudskosti. Zbog toga i ne možemo izaći iz nasilja i nasilnih oblika koji su ušli u sadržaj edukacije, koji se prenose kao kulturni mem pogrešnim i razornim sociokulturnim ponašanjem. To ne vodi prema ljudskosti, jer nasilje pogrešno kao ispravno, zapošljava ljudske stvaralačke u razaračke potencijale. Vodeća je misao nasilnog i razornog sociokulturnog mema ideja liberalizma². Filozofija, teorija i sustav neoliberalizma i neoliberalna škola zasnovani su na tom sociokulturnom memu – nasilju kao obliku prisvajanja prirode i rezultata potrebnog ljudskoga rada. Princip prisvajanja s naslova prava jačega i iz nasilja ljudske prirode da prisvoji što može u skladu s principom koji još uvijek održava ljudsko društvo na principu lovca skupljača. Stanje koje se održava i podržava pripada pretpovijesti ljudskosti. Svoje stvaralačke potencijale čovjek ne zapošljava da bi izašao iz pretpovijesti ljudskosti, da bi sebe izbavio iz primitivnih bića intelektualnim sposobnostima, uz pomoć IQ, EQ i SQ, uz pomoć stvaralačkih potencijala zarobljenih u funkciju nasilja i razaranja prirode i života na Zemlji (kvocijent inteligencije, emocionalne inteligencije i duhovne inteligencije).

On mora težiti višim razinama svijesti, kvalitetnijem životu, ljudskosti, da bi prevladao sve dramatičnije ljudske situacije, zarobljen primitivizmom i nasiljem. Nasilje proizlazi iz koncepcije efikasnog vladanja društvom i prirodom, iz koncepcije efikasnog prisvajanja prirode po kriteriju ekonomije nasilja koja preferira kratkoročne interese i prikriva dugoročne štete (borba političkih stranaka). Prevladavanje dramatične ljudske situacije – prirodne i društvene, uvjetovane evolucijom razvitka života traži transcendentaciju svijesti i samosvijesti o stanju u kojem jesmo. Zadržavanje Homo Sapiens Sapiensa u stanju pretpovijesti ljudskosti nalazi nove oblike dominacije i ljudstva institucija nasilja. Novi civilizacijski oblici, metode, instrumenti i sredstva manipulacije, očituju se osmišljivanjem novih koncepata nasilnog vladanja sa sve većom legalizacijom i tolerancijom nasilja i prisvajanja.

² Vidi: Weisbret, M: “Globalisation: A. Primer”, Preamble Center, Washington, October 1999.

Osmišljivanje ljudskih prava s naslova prava jačega i moćnijega traži i nameće uvjetovanje demokracije i organizacije po principu vladanja. To zakonito vodi u sukob interesa s naslova efikasnosti vladanja i nasilnog prisvajanja. U tim situacijama nedostatna antropološka moć (egoizam i pohlepa) traže kompenzaciju kroz institucionalnu političku moć (državu) ekonomiju nasilja s naslova kumulativa tehnološke moći (korporacije). Zarobljenost Homo Sapiens Sapiensa u pretpovijesti ljudskosti, traži oslobađanje od koncepcije efikasnog vladanja i koncepcije nasilnog prisvajanja, oslobađanje od nasilja i nasilnih oblika koji sve prepoznatljivije i otvorenije razaraju život na Zemlji. Konceptija jačanja pretpovijesti ljudskosti traži edukaciju o oblicima provođenja nasilja u život, što uvjetuje egzistenciju s naslova jačanja egoizma, egocentrizma, antropocentrizma kao vrijednosne koncepcije i orijentaciju pojedinca, društva i svijeta. To stanje u kretanju traži sabijanje u pretpovijest, ljudskosti umjesto prevladavanja stanja pretpovijesti ljudskosti i stvaranje povijesti ljudskosti (humanizacija u humanizaciju prirode i života u njoj). Neoliberalna misao, škola i praksa postaju misao svijeta, osnova svjetskoga poretka u ostvarivanju nasilja, na liberalizmu kao scijentizmu.

Neoliberalizam i ljudstvo intitucija nasilja: Kapitalski kod kulturnog mema

Intencija misli neoliberalizma u polju politike, ekonomije, prava itd., zasniva se na svjetonazoru protestantizma, na amoralnosti s otvorenom temporalnošću, na antropocentričnom sustavu vrijednosti, na hijerarhijskom rasporedu moći po kriteriju prava jačeg i moćnijega, na scijentističko-tehnološko-tehničkoj konstrukciji održavanja života, na diferenciranom i homogenom (nasilnom) rastu, na ekonomiji nasilja s biocidnim tehnologijama. Nasilje nad životom i prirodom proizlazi iz prirode političke ekonomije, jer je priroda suvremene politike i ekonomija nasilja, a ne briga za opstanak i razvitak života.

Liberalizam kao svjetonazor i filozofsko učenje o slobodi volje i apsolutnoj slobodi pojedinca proizašlo je iz afirmacije, promocije nasilja uporišta te misli privatnim vlasništvom kao osnovicom prisvajanja, s promocijom kodifikacije principa prava iz privatnoga vlasništva kao osnovice kapitalističkoga društva i države. Zarobljenost ljudske vrste u njoj postaje posljednji i konačni oblik civilizacije (kapitalističko društvo i država) znači zarobljavanje ljudske vrste u pretpovijesti ljudskosti u koncepciji efikasnog vladanja svijetom i društvom. Sve veći broj malih država i društava preko svojih vlada prosljeđuje to nasilje u svoj prostor s naslova liberalizma kao ljudstvo institucija nasilja (političke stranke kroz uključivu paradigmu). Konceptija efikasnog prisvajanja svijeta osmislila je edukaciju za pretpovijest prijenosom kapitalskog mema i njemu imanentnih oblika egzistencije. Ta zarobljenost u pretpovijest ljudskosti kulturnim memom nasilja, koncepcijom nasilnog učenja za nasilan život, traži nasilnu preraspodjelu svega. Ta sudbina suvremenoga čovjeka, drama suvremenoga svijeta iz koje kao da ne znamo izvući čovječanstvo, jer smo zarobljeni koncepcijom nasilja neoliberalne misli koja je u osnovi precesa globalizacije kao lažne zore budućnosti ljudske vrste.

Zašto? Zato što je iz kulturnog mema kapitala isključen, eliminiran, odstranjen moral, odstranjen je “kod” ljudskosti. Kulturni je mem neoliberalizma oslobođen moralnosti i etičnosti. Mem koji se prenosi na druge u sebi nosi mem nasilja, kapitalsku umjesto radne teorije vrijednosti egoizma, egocentrizma, homocentrizma koji u sebi nosi afirmaciju pohlepe. Mem koji hrani pohlepu i ego pojedinca, a na razini vrijednosnog sustava udruženog egoizma naroda, društva i države, političkih i ekonomskih blokova (antropocentričan sustav vrijedi u osnovici hijerarhijskog rasporeda moći – uzdiže se na razini oligocentričnog sustava vrijednosti). Neoliberalni kulturni mem kloniran je. U psihologiji i u sociologiji svakoga pojedinca ima prostora za afirmaciju egoizma, amoralnosti, koja potiče način održavanja života po principu lovca skupljača (egocentrizam, homocentrizam), što u njemu potiče neljudskoću, životinjske instikte, princip prisvajanja, bogaćenja sebe u smislu kompenzacije ljudskosti, jačanja sebe bogaćenjem na račun tuđeg siromašenja. Zašto? Moral i etika su ono što uređuje odnose među ljudima. Moral je ono što određuje upotrebu svijesti i znanja u djelatnom. Bez ugrađivanja morala i etike u kulturni mem, nema na vidiku započinjanja stvaranja povijesti ljudskosti, nema etičkog društva, nema humanizacije odnosa među ljudima, nema novih oblika civilizacije koji omogućuju evoluciju života na planetu Zemlja. Patentizacija političkog i ekonomskog života svijeta na uključivoj paradigmi globalizacije jest prijevara ljudske vrste. To je patent za totalitarizam na kulturnom memu kapitala. Nasilje ne omogućuje razvitak života.

Liberalizam je paradigma koju je proizveo feudalizam, feudalna vlast i tip privilegija plemstva (vladajuća struktura). Buržoaske su revolucije iznjedrile liberalizam kao slobodu prava jačeg i moćnijega, iznjedrile su liberalni kapitalizam na kodifikaciji moćnijih i jačih s naslova privatnog vlasništva³. Filozofija liberalizma i sve teorije liberalne i neoliberalne škole uče i zagovaraju nepovredivost privatnog vlasništva. Budući da se do privatnog vlasništva može doći na tisuću i jedan način, pa i krađom, takvo učenje krije u kulturnom memu reakcioni sadržaj, zbog načela “laissez faire”, “laissez passe”. Neoliberalizam kao globalizacija, kao proces osvajanja svijeta traži legalizaciju, institucionalizaciju prava jačega u svakom pogledu, kao potvrđivanje održavanja života na kulturnom memu nasilja.

Tehnologija nasilja neoliberalizma omogućuje širenje liberalizma u politici i ekonomiji (liberalnog gospodarstva, liberalne demokracije), a to vodi u zagrljaj nasilja i to određuje sudbinu čovječanstva. Afirmaciju te misli zagovara i Francis Fukayami (1992. godine). On u tome ne vidi nasilje i amoralnost, jer moć pozitivnosti (sile) tumači, obrazlaže kao poželjnost. Suvremeni neoliberalizam djeluje kao globalni um, kao globalna politika i globalna ekonomija, iz čega proizlazi i globalni pravni poredak - pravo jačeg i moćnijeg. Uvjetovani sustav principa izveden je iz suvremenih i klasičnih ideja iz filozofije liberalizma, od Adama Smitha kao pokroviteljskoga uma do danas. Ta neoliberalna škola proizvela je i “Washingtonski konsensus” (Washington Consensus) koji uvjetuje i sugerira svijetu globalni pravni

³ Vidi: R. K. Moore: “Globalization and the Revolutionary Imperative – From Global Tyranny to Democratic Renaissance, Socialist Review Journal, 2000.

poredak. Glavne su odrednice toga globalnoga uma i poretka proizašle kao sinteza prosvjetiteljstva neoliberalizma škole u polju politike i ekonomije. Zasnovane su doktrina, filozofija i teorija neoliberalizma, kao globalnog uma sile (nasilja) s veoma strogim oblicima, metodama, mehanizmima, instrumentima i sredstvima prisvajanja profita.

“Washingtonski konsensus” derivacija je novih iz starih oblika nasilja u politici i ekonomiji (mutacija)

Bit “Washingtonskog konsensusa” jest programirana struktura prilagođivanja globalnoj politici i ekonomiji pod utjecajem Vlade SAD i sa zadanom ulogom međunarodnih institucija i organizacija u ostvarivanju postavljene koncepcije patentiranja političkoga ekonomskog života svijeta (IMF, IBRD, IFC, WTO, NATO itd.). Moć globalnog uma sile u funkciji interesa moćnih država, korporacija, banaka i investicijskih tvrtki, ljudstvom institucija sile, jest suvremena stvarnost svijeta. Globalni um sile neoliberalizma postaje institucija koja vlada svijetom s uvjetovanom diesminacijom moći: fizička, materijalna, financijska i simbolička moć kroz uključivu paradigmu procesa globalizacije, jer svijet misli na isključivoj paradigmi. Prema Adamu Smithu, engleski su trgovci i obrtnici bili kreatori engleske politike i ekonomije, koristeći se državnom vlašću u svrhu ostvarivanja profita, pohlepni ciljeva, bez obzira na posljedice za narod. To se događa i danas, posebno sa društvima u tzv. tranziciji, na uključivanju paradigme globalizacije, jer ne misli o svojim mogućnostima na isključivoj paradigmi. Smith se bavio “bogatstvom države” kroz klasnu analizu, ali i stvarnom moći i manipulacijom moći. Tvorci ili kreatori globalnog uma neoliberalnog “Washingtonskoga konsensusa” moćni su gospodari individualnog tipa američkoga kapitalizma i privatne ekonomije i moćnih korporacija koje kontroliraju svijet, koje kreiraju politiku i ekonomiju svijeta, koje formiraju globalni um, globalno mišljenje kao javno mnijenje. SAD su pokrovitelj toga globalnoga uma koji vodi brigu o funkcioniranju globalnoga sustava liberalnog kapitalizma. Taj je globalni um identificirao svoje protivnike u svijetu i s njima se lako obračunava, izvana i iznutra. To se odnosi na radikalni nacionalizam i komunizam u svijetu, s naslova čvrstih koncepata moći polugom manumilitarizma i manumonetarizma. Radi se o sve suptilnijem i sofisciranijem obliku nasilne homogenizacije, ili pak, hegemonizacije procesom globalizacije (globalni klub milijunera i milijardera).

Sociokulturni mem sile/nasilja/moći jača u osnovi učenja neoliberalne škole i socijalneodarvinizma – prava jačeg i moćnijeg u diseminaciji “Hard power” i “Soft power” širom svijeta odgojem i edukacijom voljnih izvršilaca širom svijeta za potrebe materijalizacije ciljeva globalne politike, globalne ekonomije i globalnog poretka. To je misao (škola) koja zagovara, educira ljude za politiku i ekonomiju nasilja, svim sredstvima. Koncepti moći, sile i nasilja ne podliježu idealizmu i altruizmu, ali su suprotstavljeni ultranacionalizmu i socijalizmu. Za borbu protiv ovoga zla u svijetu koncepti moći primjenjuju silu, subverzivne djelatnosti rušenja,

sve radi očuvanja nesmetanog osvajanja svijeta i prisvajanja profita širenjem tvrde moći (WTO) i meke moći (MAI/MIO). Nacionalistički se i komunistički režimi smatraju zaraznim virusom, a uništavaju se nasiljem/silom, svim sredstvima fizičke, materijalne i simboličke moći. Osvajanjem tuđih vlada i edukacijom kroz neoliberalne škole stvaraju se voljni izvršioци nasilja globalnog uma sile. Globalni um sile upravo preko tih voljnih educiranih izvršilaca ovladao je svijetom, pojedinim kontinentima, regijama i državama. Sveopća je prisutnost neoliberalne škole, edukacije kao priprema voljnih izvršilaca nasilja političkog i ekonomskog. Rezultati neoliberalne doktrine, filozofije i teorije sustava i prakse na razini svijeta, uistinu su posljedica neliberalnog uma sile, koncepta moći, neoliberalne edukacije. Egzistencija i bogatstvo sve manjeg broja moćnih država i sve manjeg broja transnacionalnih kompanija raste na račun siromaštva većine u svijetu⁴. Elita interpersonalnog saveza na razini svijeta i pojedinih društava moćnih država uzimaju plodove siromašenjem svijeta. Radi se o SAD i 29 članica OECD, G-7, koje rade na jačanju doktrine neoliberalizma, neoliberalne politike i ekonomije neoliberalne škole za takav globalni um, sofisticirani hegemonizam. Oni stvaraju globalnu svjetsku investicijsku povelju (MAI), instituciju za jačanje neograničene korporacije moći i na ostvarenju prava investiranja gdje hoće, kad hoće i kako hoće bez prava na prigovor za posljedicu za dotični kontinent, regiju, društvo i državu, širom svijeta (TNC u biotehnologiji). Koncept moći stvara doktrinu, filozofiju, teoriju i sustav (multilateralni sporazum o investicijama/MAI), ali i edukaciju za to, čime educirani postaju moćni izvršioци toga neograničenog prava moćnih država i korporacija širom svijeta. Diktatu takve globalne politike i ekonomije u svijetu s nametanjem globalnih investicijskih pravila za nacionalnu ekonomiju, pružanje pojedinačnog otpora tome tipu manipulacije moći, gotovo da i nije moguće suprotstaviti se. MAI je oblik i sustav koncepta moći u polju investicija preuzet iz koncepta moći NAFTA Sporazuma. WTO i MAI postaju najjače korporacije u širenju tvrde i meke moći radi nesmetanog ostvarivanja profita, poluga moći SAD i poluga korporacijske moći u vladanju svijetom i pojedinim društvima i državama. Od 500 najvećih TNC njih 95% imaju sjedište u zemljama članicama OECD. To govori o političkoj i ekonomskoj snazi 500 najvećih TNC koje stječu jednak politički i ekonomski status u razini pravnog statusa nacionalnih država. Elita koja zastupa interese koncepta moći sebe ističe kao višu klasu/rasu s višim građanskim pravima od domaćih građana i domaće političke elite (supermani).

U ovom slučaju neoliberalni mem nasilja uzdiže neoliberalnu doktrinu, filozofiju, teoriju u sustav, razinu novoga tipa socijalneodarvinizma zasnovanog na ljudstvu institucija s nadljudima s neograničenim pravima u odnosu na građane najvećeg broja država u svijetu (300 TNC u proizvodnji i 10 TNC u proizvodnji hrane).

Politička moć suvremenih socijalneodarvinista ostvaruje materijalizaciju takvih prava primjenom svemoći u procesu privatizacije i deregulacije u privatizaciji

⁴ Vidi: M. Chossudovsky: "Global Poverty in the Late 20th Century. Hanover, Verlag Heinz Heise, 1999.

javnog kapitala u korist privatizacije korporacijskog interesa. Da bi koncept moći osigurao političku sigurnost investiranja u dotičnoj državi, on stvara i političke uvjete za tu sigurnost, osvaja postojeće vlade ili, pak, formira "Vladu za sebe", dovodeći na vlast liberalne "liberalnu demokraciju" po svom izboru, jer su oni sigurno uporište protiv nacionalističkih i komunističkih vlada i režima. Oni su provjereni saveznici globalnog sustava liberalnog kapitalizma i korporacijskog sustava upravljanja ekonomijom. Moć savezničkih država i njihovih vlada, određena je korporacijskom politikom i ekonomijom uz uvjet izvršavanja korporacijske politike i ekonomije u nacionalnom prostoru. Vezivanje vlada država za korporacijsku moć na duže vrijeme osigurava podršku tim Vladama kreditima, povlasticama itd. bez prava raskida MAT ili WTO, jer sebe smatraju i proglašavaju partnerima u globalizaciji, hegemonizaciji.

Suvremeni neoliberalizam u politici, ekonomiji, pravu itd., svjetski je pokret, nova formula kapitalizma i kapitalističkog poretka za održavanje hegemonije. Ekonomski neoliberalizam smatra se kaosom u kojem red prave najmoćniji svim sredstvima fizičke, materijalno-financijske i simboličke moći. On je posljedica destruktivnog političkog menadžmenta izvedenog iz klasičnog liberalizma 19. stoljeća i iz drugih oblika suvremenog neoimperijalizma. Kompeticije političke moći i "free trade" objavljene su u konceptu moći kolonizacije svijeta. Kulturni mem neoliberalizma, oslobođen je ljudskosti i kao takav se širi svijetom. Neoliberalni je kulturni mem oslobođen moralnosti i unutarnjih mehanizama kontrole (obuzdavanje nasilja i pohlepe) postao uragan koji pustoši svijetom, mem otkvačenih mehanizama pohlepe i rušilačke snage svega što mu pruža otpor (vjerski, nacionalni, socijalni kulturni itd.). Kulturni mem neoliberalizma tjeran pohlepom i fenomenom "više i brže" i "brže i više" postaje razoran za život na Zemlji, uragan koji pustoši gdje stigne. Uragan, nasilja, ljudstva institucija inicira i stvara, pokreće ljudstvo institucija politike radi proizvodnje radikalnih promjena u ekonomiji i društvima svijeta. Tom nasilju gotovo da se i ne mogu suprotstaviti pojedinac, ni pojedina društva, već to mogu većina država i društava. Neoliberalizam je "new classical liberalism" u politici i ekonomiji. Neoliberalizam je ideologija i filozofija zasnovan na vrijednostima klasičnog liberalizma, na slobodi tržišta, individualizmu i privatnom vlasništvu moćnih: pojedinaca, institucija, korporacija i država; na kreiranju antropocentrizma i nasilja ljudstva institucija prema manje moćnima; na kulturnom memu lišenoga morala, asimilaciji i subkoordinaciji, na razini svijeta (na akumulaciji, na kulturi nasilja). Neoliberalizam je najdramatičniji udar na život, na prirodu, na tlo, na distanci s polugom digitalnog nasilja (politike i ekonomije itd.). Neoliberalizam je nasilje koje zaklanja i razbija horizont povijesti ljudskosti, perspektive opstanka i razvitka života, konsensus i kraj svega i svemu što živi i radi, što postoji iz pobude mira i potrebe za ljudskošću, za humanizacijom i emancipacijom ljudske vrste (obmana svijeta).

Neoliberalna škola i oblici civilnog nasilja kao “oblici razvitka” Globalizacija i akulturacija (gušenje mema drugih kultura i civilizacija s patentiranjem kulture nasilja)

Ekonomija nasilja s biocidnim tehnologijama rezultat je neoliberalne škole. Zagađenje ljudske i prirodne sredine, sa sve jačim intenzitetom suvremene patologije živoga svijeta, otišlo je predaleko. Nediferencirani i homogeni rast moto je ekonomskog nasilja s fenomenom “brže više” i “više brže” s ekonomističkim metodama izbora tehnologija ostvarivanja profita.

Promociju toga nasilja obavljaju sve struke, posebno ekonomska osmišljivanjem lukrativnih špekulacija novcem, dionicama, nekretninama, uslugama itd. Ljudstvo institucija IMF, IBRD, WTO i transnacionalnih kompanija predvodi tu misao s potporom burza, banaka i finansijskih institucija sa svim ljudstvom tih institucija koje u takve poslove investiraju. Ljudstvo tih institucija u tim poslovima podržava ljudstvo državnih institucija (vlada) matične države. Intenzitet, metode i sredstva globalizacije dirigira glavni sudac igre – WTO). On osigurava interese globalnih investitora. WTO se smatra najjačom TNC-USA u reorganizaciji političkog i ekonomskog uređenja svijeta, od globalnoga zvuka glazbe – pop glazbe kao “World muzic” kao prethodnice za utjecaje na globalnu suradnju po diktatu prava jačih, do implementacije biotehnologije (genetičkog inženjerstva u manipulaciji živim bićima kao vrhunca bio-tehnološkog imperijalizma).

Taj je globani proces sve manje svjetska ekonomija i politika, jer je ekonomija lokalni proces (vođenje domaćinstva), a ne globalni u ekonomskom i ekološkom smislu. Globalna ekonomija zasnovana na kulturnom memu liberalne misli suprotan je pojam. Ona u sebi krije jednoličnost, istost, umjesto raznolikosti. Ona proizvodi nasilje na različitosti što se suprotstavlja humanizaciji života, ljudskosti. Vulgarizacijom slobode koju zagovara liberalna misao uništava se sposobnost svijeta da sam proizvodi svoj život na svoj način, a ne na način na koji to nude ljudstvo institucija, liberalizam, globalizam i sustav liberalnog kapitalizma (WTO). Osvajanje svijeta s distance uz pomoć internetizacije i intranetizacije nije ništa drugo do oblik nasilja nad svijetom (digitalna ekonomija) i digitalni rat (ratovanje sa distance). U svemu, neoliberalna misao i kulturni mem nasilja uništavaju druge, manje, slabije kulture i njihove načine proizvodnje života asimilacijom. Neoliberalna misao jača staru dogmu o slobodnoj trgovini dobara, usluga znanja i tehnologija, na dogmi privatnog vlasništva i privatnog kapitala, na promociji neutralnog kulturnog mema globalizacije radi hegemonizacije odnosa u svijetu.

Globalizacijom upravlja, gotovo da je kreira i stimulira, američki individualni tip kapitalizma – privatnog kapitala koji sav smisao vidi isključivo u svijetu stvari, ekonomskih vrijednosti, u tržištu, a socijalne vrijednosti i socijalne odnose gotovo da odbacuje. U biti je ta liberalna misao, suvremeni neoliberalizam, suprostavljena stvaranju povijesti ljudskosti i sve snažnijem sabijanju svijeta u pretpovijest ljudskosti. Ljudstvo institucija neoliberalizma IMF, IBRD, WTO itd. te transnacionalne korporacije kreira političke i ekonomske odnose nasilja nad svijetom osmišljavajući

sonde ekonomije⁵ nasilja: finansijski inženjering (dužnička ekonomija), informatički inženjering (Internet), genetički inženjering kao dijamantna sonda ekonomije nasilja koja ruši prirodnu genetički komunikaciju i koja zloupotrebljava ljudsku prirodu, stimulirajući je na nasilje.

Slobodno kretanje dobara, usluga i kapitala radi ostvarivanja profita moto je neoliberalne misli koja zahvaća svijet s distance (globalizacija kroz internetizaciju) ali samo od centara moći prema periferiji, a ne i slobodu kretanja rada prema centru moći (kapitala). To je bio-ekonomski model preživljavanja koji u sebi nosi kulturni mem hegemonizacije svijeta.

Diktat ljudstva svjetskih institucija (IMF, IBRD i WTO .itd.) provodi u praksi ljudstvo WTO, korporacijskih organizacija koje uvjetuju bezgraničnu slobodu investiranja i trgovanja svim vladama širom svijeta. Nasilno uklanjanje svih prepreka za korporacijsko investiranje u trgovini upozorava na civilno nasilje, na neoliberalizam kao nasilje, a ne na slobodu. Neoliberalna je sloboda za moćne i nesloboda za većinu svjetskoga stanovništva. Antiglobalizacijsko suprotstavljanje repulzijskih sila, atrakcijskim silama je neorganizirano, slabo i ne jako. Pojedinačno se suprotstavljanje guši u začetku. Viziju ljudskosti sistematski guši ljudstvo institucija vlada svih država – političkih režima, i to interpersonalnim savezom svijeta, povezanošću ljudstva institucija političkog i ekonomskog nasilja širom svijeta (Svjetski hegemonizam).

Uklanjanje svih prepreka, koje stoje na putu diseminaciji fizičke, materijalno-financijske i simboličke moći, zadaća je ljudstva institucija nasilja, svim sredstvima, vojnim i nevojnim. Ljudstvo političkih i ekonomskih institucija nasilja provodi vojno i civilno nasilje svim sredstvima prema svima koji pružaju otpor. Suvremeni neprijatelj neoliberalizma bio je nacionalizam i komunizam koji je uglavnom ugušen, uništen. Ljudstvo svjetskih institucija nasilja postepeno, ali uspješno, guši i slama nacionalizam kao prepreku širenju bezgranične moći vojnoga i civilnog nasilja. Ljudstvo institucija nasilja – državnog i korporacijskog ono je koje slama etiku, nacionalno i socijalno, jer to nije preokupacija neoliberalizma kao misli o slobodi prava jačeg i moćnijega. Vojno i političko nasilje prava jačih provodi ljudstvo ekonomsko-financijskih institucija (IMF, IBRD, IFC, WTO, TNC itd.) novim ovlastima, novim pravima, novim uvjetovanjem svijetu s dalekosežnim posljedicama za slobodu, zdravlje, kulturu, politiku, ekonomiju i pravo većine čovječanstva. Sabijanje svijeta u pretpovijest ljudskosti nikada nije bilo jače od ovoga danas i sutra, sa svih strana života, u svim poljima ljudskoga djelovanja.⁶

⁵ Vidi: R. K. Moore: "Globalizacion and the Revolutionary Imperative – From Global Tyranny to Democratic Renaissance; Socialist Review Journal, 2000.

⁶ (A) 90% ljudi svijeta su dužnici; 10% vjerovnici; 3,5 mlrd; ljudi je pothranjeno; 1,5 mlrd. ljudi u svijetu je u agoniji bez hrane, vode, zdravlja itd.; 9/10 scijentista je u ulozi vojnog i civilnog nasilja; 500 TNC obavlja 2/3 ukupne svjetske razmjene, a 40% od toga obavlja se unutar TNC.

(B) 500 TNC obavlja 2/3 ukupne svjetske razmjene, a 40% od toga obavlja se unutar istih TNC (GNP- Indonezije je 174,6 mlrd. \$, a GM je 168,8 mlrd.

(C) Prihodi 10 najvećih TNC veći su od prihoda 100 najsiromašnijih zemalja u svijetu.

(D) Dobitke ostvaruje nekoliko moćnih država i TNC, a gubitke i siromaštvo ostaje nama čovječanstvu.

To su istine svakodnevnog doživljavanja i stradanja i razaranja života na Zemlji, koje su prepoznatljivije za svakoga. Neoliberalizam je sloboda za sve manji broj sve većih vlasnika i moćnika u svemu i nesloboda za većinu čovječanstva.⁷

Neoliberalizam i socijalneodarvinizam: Upotreba genetskih algoritama radi optimalizacije bioekonomskih modela održavanja života u pretpovijesti ljudskosti

Charles Darwin tvorac je jedne od najutjecajnijih teorija *The Origin of Species* (Postanak vrsta) by Means of Natural Selection or Natural Selection or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for life. Otkrio je i formulirao postanak ljudske vrste – paradigmu evolucije prirodnim odabirom, značajnu za izučavanje postanka i održavanja života na Zemlji. Sadržaj paradigme evolucije vrste sve je značajniji za prirodnu i socijalnu znanost, ali i za humanističke znanosti.

Darwinova je teorija zasnovana na prirodnom odabiranju u kojem gen-biragen (plutanje) milijunima godina, uspostavljena je prirodno genetička komunikacija. U neoliberalnoj sociokulturnoj komunikaciji moćnici biraju moćnike i stvaraju interpersonalni savez u politici, ekonomiji, pravu itd. I neodarvinizam i neoliberalizam ističe taj tip odabiranja u vlastitom opstanku kao pokretačku snagu koja zahtijeva i potiče prilagodbu okoline njihovim zahtjevima, interesima, potrebi opstanka, prilagodbu svih kroz ekološku i sociokulturološku nišu/udubinu, prilagodbu radi postizanja prednosti pred drugima koji se bore za opstanak u istoj socijalnoekološkoj niši (prostoru). U ovom slučaju u bio-ekonomskom i u bio-političkom modelu neoliberalizma.

Taj je princip odabiranja postao okosnica promišljanja neoliberalizma kao neosocijal darvinizma posebno u 19. i 20. stoljeću, princip koji stoji u svijesti moćnika svijeta, u glavama ljudstva institucija nasilja političkog, ekonomskog, pravnog, socijalnog i vojnog. Ovaj je princip ojačan Mendelovom teorijom genetskih mutacija i rekombinacija i stvari opće prihvaćene Sintezne Teorije Evolucije (STE). Sinteznu teoriju evolucije doveo je u pitanje biolog Mateo Kimmura predstavljanjem svoje neutralne teorije molekularne evolucije u kojoj ističe važnost plutanja gena, a ne selektivne eliminacije kao evolutivne selekcije, kao pokretačke snage evolucije povećanjem raznolikosti genoma vrste, a ne smanjenjem raznolikosti.

Slučaj ovih teorija prirodne selekcije i održavanje raznolikosti evolucijskim procesom prirodne genetičke komunikacije, upozorava da neoliberalni kulturni mem u sebi izvrće ljudskost u neljudskost, reducira raznolikost i nasilno stvara istost, suprotno opstanku života na Zemlji.

I kod Darwinovog i kod neoliberalnog odabiranja selektivnom i eliminacijskom, i antiselektivnom i antieliminacijskom evolucijom opstanka radi se o etici.

⁷ Vidi: "The State of World 1999, World Bank.

Neoliberalizam je zloupotreba Darwinove teorije evolucije prirodno odabiranje kao ideološki dokaz za elitističke i segregacijske ideologije stvarajući pravo jačega, izostavljajući etiku, ljudskost na naturalističkoj logici stvarajući kulturni mem ideološke, kulturološke, ekonomske, pravne i socijalne indoktrinacije političke i ekonomske kolonizacije svijeta, pravdajući racionalizaciju ropstva, kolonijalizma itd. Izostavljanjem etike i etičkih principa neoliberalna misao i škola iz tumačenja teorija prirodnog odabiranja, darvinizam je kao neodarvinizam postao uporište represivnih i diskriminacijskih doktrina, političkih i ekonomskih režima na derivatu selekcionističke evolucijske etike – protestantizam, etika neoliberalnog mema i njegove diseminacije kroz proces edukacije. Antitezna teorija Sintezne evolucije – Kimiziona teorija uključivanja u praksu života potrebna je, u suprotnom, nema važnosti, ni smisla.

Utemeljenost neke misli, teorije, škole, prakse na moralnim, etičkim principima veoma je važna, jer omogućuje izbjavljenje ili oslobađanje Homo Sapiens Sapiensa od pretpovijesti ljudskosti ili ga zarobljuje ako je zasnovana na amoralnim vrijednostima. Neoliberalizam kao misao, škola i praksa, zasnovan je na vrijednostima bez etičkih principa i pripada selektivnoj elitističkoj paradigmi koja je svojim sadržajem i intencijom misli i djelovanja suprotstavljena povratnoj, višesmjernoj, raznolikoj egolitarnoj paradigmi (sloboda kretanja kapitala od centra prema periferiji, ali ne i sloboda kretanja rada prema kapitalu). U tom smislu suvremena škola traži spoznaje evolucijske biologije ljudske etologije u smislu opstanka sve težim preživljivanjem, u pretpovijesti ljudskosti ili opstajanja i razvitku kroz povijest ljudskosti, prokreaciju razvojnih potencijala s prilagodbenom vrijednošću prirodnih uvjeta i okolnosti (plutanje gena kao selektivna evolucija, a ne evolutivna selekcija gena /Kimura 1987.g.).

Objašnjenje orgogeneze dao je Popper u kojem upozorava na klase gena koji kontroliraju različite aspekte fizičke, nagonke ili psihičko fizičke konstitucije ličnosti; upozorava na gene koji kontroliraju ponašanje, na gene sklonosti, na gene sposobnosti organizma i osobnosti, na vanjske prilagodbene pritiske s naslova nasilja, raznih uvjetovanja iz okoline. Tu je zapravo uporište neoliberalne misli, teorije i škole, u oblikovanju, uvjetovanog ponašanja ljudi adaptivnim ponašanjem u skladu sa zahtjevima, oblicima vojnog i civilnog nasilja kao evoluciju događaja “a priori” i “a posteriori” širenjem toga nametnutoga koda, kulturnog mema, sociopolitičke i socioekonomske doktrine moćnih i jačih. Zaljučno, neoliberalizam je zasnovan na socijaldarvinizmu kao ideji ljudskoga ustroja kao replika prirode. Doktrina neoliberalizma upotrebom toga varljivog principa prirodne selekcije zasnivala se na iskrivljenosti, kao ispravnost, uređivanja ljudskoga društva, objašnjavajući nadmetanje i elitizam kao temeljni princip društvenog preživljavanja za sve pojedince i narode.

Zato preispitivanje doktrine neoliberalizma zasnovane na zloupotrebi paradigme darvinizma, prirodne selekcije ima smisla i značenja, jer se time preispituju i vrijednosti na kojima je zasnovana i neoliberalna škola odgoja i edukacije ljudstva institucija koje traže izlaz iz pretpovijesti ljudskosti i osposobljavanja ljudi za stva-

ranje povijesti ljudskosti, drugih kultura i drukčijih oblika, paradigme ljudi tih nasilnih oblika koje nazivamo oblicima civilizacije, društva i države u svijetu interesa i svijetu država.

Isključivanje evolucijske etike i kulturnog mema neoliberalne misli iz vrijednosnog određivanja sadržaja učenja vodi u elitizam nasilja, elitizam ljudstva institucija nasilja. Valjanost primjene prirodnog odabira u kontekstu uređivanja ljudske zajednice akademska je neodgovornost, edukacijska pogreška s dugoročnim posljedicama, izlet na pogrešno mjesto o čemu svjedoče rani nacizam i danas globalizam (neoliberalizam, imperijalizam)⁸. No, primjena te analogije u politici i ekonomiji nije od jučer za projekt vladanja od hinduizma od Grčke, do suvremenih društava i država danas (liberali kao nosioci zastave neoliberalizma – vodeće, vladajuće političke stranke sa socijaldemokratima). Fenomen indoktrinacije koji je zahvatio nekapitalistička društva, posebno zemlje i društva u tranziciji, ukazuje na širenje te misli, ali i škola. Zašto? Stvoreni su svi uvjeti za prilagodbu indoktrinabilnosti koja jača indoktrinaciju kao osnovicu demogogije i dogme, kolektivne prilagodbe društva umovima sile i nasilja. U situaciji bespomoćnosti, nestabilne društvene matrice adaptibilnost je jača jer vanjska moć centara moći raste u ozračju neznanju društva u zbog gubitka i načina proizvodnje života. Prostor vlastitog neznanja jest prostor vanjskog oblikovanja u smislu prilagodbe za centar moći.

Otvaranje bespomoćnih društava u tranziciji bez odabiranja posljedica je nemišljenja vlastitih mogućnosti (Cashadan 1985; Damas 1972; Myors 1986.g. i 1993; Spencer 1959. i Jengogen 1976.). Plutanje života tih društava identificiralo se sa plutanjem gena. Bespomoćnost im nalaže da se predaju centrima moći unutar društvene matrice moćnih, jer im to omogućuje preživljavanje, makar to bila i pretpovijest ljudskosti (tzv. neutralna mutacija), omogućuje im adaptivnu prednost, da izbjegnju nepotrebno uništavanje. Takva društva egzistiraju na psihologiji pomoći, najamnoj psihologiji i najamnoj ekonomiji i najamnoj politici. Ta su društva adaptibilna zadatim okolnostima da rade za druga društva, za sve nižu cijenu svoga rada i proizvoda u vremenu s jačim i moćnijim društvima. Pritisci iz okoline (globalizacija) potiču ih na sklonosti i ponašanje s podređivanjem koje nema donju granicu. Ta prilagodba pritiscima iz okoline trpi “udarce” na organizam i time povećava i podržava logiku i psihologiju preživljavanja organizma. Latinsko-američko društva, afrička, azijska, istočnoeuropska društva i socijalno ugrožene grupe unutar pojedinih društava osiguravaju egzistenciju, trpeći eksploataciju ispaštanjem života, interakcijom organizma i okoliša. Ta uključivost u poredak moći govori o prihvatanju nasilja uvjetovanjem iz okruženja služenje nasilja, korištenjem biocidnih tehnologija, smanjenjem bioraznolikosti itd. (bilateralnim ili multilateralnim instrumentima biomodela neoliberalizma).

Gubitak raznolikosti živoga svijeta izražava sužavanje, reduciranje evolucije života prihvaćanjem uključive paradigme nasilja nad životom. Uključiva paradigma nasilja govori o napuštanju evolucijske etike, o pristajanju na postojanje u pro-

⁸ Vidi: S. Kulić – E. Čalić: “Dijalog o nacizmu i globalizaciji”, “Adamic”, Rijeka, 1998.

padanju jer ugroženost egzistencije mnogih društava ne pristaje na isključivu paradigmu koja ne osigurava ni postojanje u propadanju, već osigurava umiranje u agoniji. To upućuje da Homo Sapiens Sapiensa prihvaća i takvu poziciju i ulogu da bi sačuvao evolucijsku povijest kao mogućnost očuvanja evolucijskih mogućnosti s višim stupnjem osviještenosti homocentrizma koji jača hranjenjem pohlepe manjine na štetu većine ljudske vrste. Povijest ljudskosti kao suprotan i poželjan proces može i mora započeti s bioetičkim odnosom prema životu, biofilozofijom, bioteorijom i biosustavom života sa drugim vrijednostima u kulturnom memu. Kulturni je mem neoliberalizam lišen etike i bioetike u mišljenju, u učenju i djelovanju (u filozofiji, teoriji i sustavu života). Preferiranje kratkoročnih interesa neoliberalizma u politici i ekonomiji osigurava prisvajanje na račun dugoročnih šteta za život na Zemlji. Svako kloniranje života na Zemlji proizvodi smanjenje genetske raznolikosti, a kloniranje sociokulturnog mema (isključivanje elite jest nasilje nad životom, gušenje života, razaranje života).

Ciljno programiranje, genetski algoritam i adaptivni sustav za neoliberalizam

Ekonomija nasilja suvremenog neoliberalizma ostvaruje se primjenom genetičkog inženjeringa, tj. manipulacijom genetskog materijala živoga svijeta. Neoliberalizam je iznjedrilo i nove robovlasnike novih živih bića koja u prirodi nisu postojala, radi bogaćenja pojedinca i pojedinih transnacionalnih korporacija na račun razaranja života. Život se razara da bi samo neki opstali uz pomoć ciljanog programiranja, genetskih algoritama adaptivnih sustava. Na tu temu u svijetu postoje brojna djela koja upozoravaju na biotehnološki imperijalizam.

Neoliberalizam u ekonomiji služi se i genetskim algoritmima kao metodom pretraživanja radi optimalizacije, tj. traženja najsposobnijeg pojedinca unutar neke date populacije⁹. Te je pojmove u neoliberalno mišljenje uveo Holand 1975. u smislu statistike sposobnosti pojedinca radi svladavanja zadanih ciljeva iz okruženja. Zadaća je genetskog algoritma maksimalizirati ili individualizirati neku vrijednost u osnovi Darwinovog principa preživljavanja najsposobnijih u smislu prirodnog odabiranja koristeći se vezom između varijabli (tj. gena) po principu dobro ili čvrsto vezanih varijabli (tj. gena) sa smišljenom konstrukcijom genetske operacije oplodnje u programskom scenariju.

Genetskom manipulacijom dva se izabrana pojedinca spajaju putem “Crossover” točke u novoga pojedinca (Koza, 1992.). To ciljno programiranje utemeljeno je na principu postizanja zadanih ciljeva u ostvarivanju profita – neoimperijalne politike i ekonomije uz pomoć egzaktnih metoda optimalizacije genetskim algoritmom u neoliberalnoj okolini. To su činjenice suvremene stvarnosti koje govore da se neoliberalna paradigma (misao, teorija, škola i praksa) indirektno zasniva na

⁹ Vidi: S. J. Mardle, S. Pascal, M. Taniz: “On Investigation of Genetic Algorithmus for the Optimalization of Multi-objective Fisheries Bioeconomics Models”, IFORS, Vol. 7, No. January 2000. (ISSN 0969-6016).

darvinističkoj paradigmi prirodnog odabiranja, odnosno preživljavanja najposobnijih i najjačih kroz kulturni mem, pravo jačih i moćnijih, u politici i ekonomiji u društvu, u svijetu. Zbog širenja kulturnog mema neoliberalizma – prava najjačih s primjenom genetskog algoritma svijetu kao da i nije ostalo drugo nego da prihvati globalizaciju kao nasilje i da prihvati uključivu paradigmu nasilja izvan kojega nema opstanka, ni preživljavanja. Nacionalni i socijalni pokreti spram globalnog nasilja ne predstavljaju značajnu repulzijsku naspram atrakcijske sile. Te atrakcijske sile postaju neoliberalna paradigma i koriste se kao varijable, odnosno “geni”, koje mutantnim modifikacijama mogu stvoriti nove oblike života - nove upravljачke paradigme koje održavaju život u pretpovijesti ljudskosti. Taj je bioekonomski, biopolitički i biosocijalni model održavanja života suptilniji od modela militarizma koji stalno proizvodi unutarnjeg ili vanjskog neprijatelja, da bi se svijet držao zarobljen u sustavu nasilja i pretpovijesti ljudskosti. Taj militarni model održavanja odnosa nadređenosti i podređenosti mora imati neprijatelja, unutarnjeg ili vanjskog jer se biopolitički i bioekonomski model ne može održati. Kolektivna sigurnost, demokracija i slobodna trgovina lažan su i isprazan poriv koji odžava model nasilja neliberalizma kao mišljenja, kao kulturnog mema, kao učenja i kao teorijskog i sustavnog proizvođenja nasilja (lažna zarobljenost boljeg života). Globalizacija i intranetizacija šire taj kulturni mem nasilja, ekonomiju nasilja i biocidne tehnologije zahvaljujući neoliberalnoj školi s brojnim varijacijama primjene nasilja nad svijetom. Ta je globalizacija lažna zora, jer vodi uništavanju raznolikosti kulture, u akulturizaciju, u totalitarizam.

Globalizacijom se ostvaruje širenje kulturnog mema nasilja, vojnog i civilnog. Vodi se oružani rat na distanci. Vodi se ekonomija nasilja digitalnim sredstvima (civilno nasilje). Predviđa se da će se broj od 10 000 moćnih TNC i NC smanjiti od 2030 na 2000 najmoćnijih, pa na 10 supermoćnih, jer se ide na okrupnjavanje moćnih banaka, proizvodnih i prometnih kompanija. Krupan kapital postaje gospodar života, a njegovi kriteriji zapovjedni kriteriji vladama širom svijeta. Politička i ekonomska efikasnost vladanja i efikasnost prisvajanja svijetom, prirode i rezultata rada proizlazi iz neoliberalne paradigme uvjetovanog uključivanja u nov model biopolitičkog i bioekonomskog modela – genetičkog algoritma – analogno principima toga modela – u smislu da sve manji broj bogatih i moćnih postaje sve većim vlasnikom svega u svijetu - prostora i dobara. Neoliberalizam industrijskog doba stvorio je tisuće bogatih industrijalaca, a postindustrijsko doba – informatičko doba samo njih 10 koji raspolažu s više od 60% bogatstva svijeta.

Političko nasilje stvorilo je ekonomiju nasilja, koja traži ljudstvo institucija s kulturnim memom nasilja s uključivom paradigmom u biopolitički i bioekonomski model održavanja života nasiljem, militarni i civilni, u globalnom smislu. Svijet ulazi u fazu u kojoj se nada boljem. Ono što proizvodi globalizacija, za većinu čovječanstva znači strepnju od goreg. Svijetu vise opasnosti nad glavom kao nikad dosad s naslova mogućih socijalnih kataklizmi, pa i s naslova mogućih prirodnih kataklizmi koje uzrokuje Homo Sapiens Sapiens svojim nasiljem nad prirodom (zagađivanjem i kontaminacijom okoline, socijalne i prirodne). Njegovo nasilje proizlazi iz važećih modela održavanja biopolitičkih i bioekonomskih modela života

kroz diseminaciju tvrde moći (Hard power) i neke moći (Soft power). Politička, ekonomska i vojna integracija traže zajedničko školovanje i standarde održavanja biomodela na razini svijeta, da bi biosustav nasilja mogao funkcionirati u smislu održavanja odnosa nadređenosti i podređenosti. Model, kao zapad, traži profesionalizaciju ljudstva institucija nasilja (NATO, WTO, EU i NAFTA, IMF, IBRD, IFC, TNC itd.) za održavanje globalnoga reda biomodelom života zasnovanim na kulturnom memu nasilja. Profesionalno ljudstvo institucija nasilja koje će održavati globalni poredak funkcijom biomodela nasilja već danas ima privilegirani status i smatra se elitom svijeta s posebnim pravima ma gdje bili na usluzi biomodelu održavanja života (supermani kao supergeni).

Internacionalni pokret protiv neoliberalnog biomodela nasilja: Sukob repulzijskih i atrakcijskih sila održavanja biomodela nasilja (civilnog i vojnog)

Liberalizacija, privatizacija i deregulacija moto su globalizacije i internetizacije svijeta. Diseminacija tvrde moći (Hard power) regulirana je Međunarodnim sporazumom s WTO. Slobodno su kretanje roba, usluga, znanja i tehnologija uvjetovali centri moći prema periferiji (GATT, GATS, TRIPS) sveobuhvatno razrađeni u najsitnije potankosti biomodela u oblasti trgovine.

Liberalizacija, privatizacija i deregulacija kao Međudržavni sporazum za prekograničnu slobodu i neograničeno pravo investiranja kapitala zahtjev je za pravom moćnih za investiranje gdje žele, što žele i kako žele. Reguliranjem te praznine i ostvarivanje tog neograničenoga prava investiranja biopolitički i bioekonomski model nasilja je potpun. Smanjila bi se zadaća vojnog nasilja. Globalna politika i globalna ekonomija traže proces materijalizacije interesa TNC investitora. To traže industrijske moćne države, članice grupe7, članice OECD-a. Zahtjev postavljen još godine 1995., postavilo ga je OECD, Organizacija za gospodarsku suradnju i razvitak. Multilateralni sporazum o investicijama – MAI jest Sporazum za prekogranične investicije (GATT – investicije). On izražava novu dimenziju neoliberalne slobode globalizacije kojim se ostvaruju garancije za neograničeno otvaranje tržišta za strane investitore, podrazumijeva neograničena prava u zaštiti njihovih investicija od vladinih/državnih uvjetovanja, terećenja i reguliranja koji sadrže bilo kakvo zabranjivanje. To je treća uz dosad uspostavljene dvije linije civilnog nasilja po biosustavu nasilja (IMF i WTO) kojom se reguliraju odnosi nadređenosti i podređenosti, odnos između atrakcijskih sila i repulzijskih sila u modelu neoliberalizma, globalizacije, kao hegemonizacije odnosa u svijetu kroz hijerarhijski ustroj odnosa u svijetu i oligocentrizam.

Proširenje prava jačih i moćnijih s MAI (Multilateralni sporazum o investicijama)¹⁰ u oblasti investiranja omogućilo bi slobodu TNC da investiraju gdje hoće,

¹⁰ Vidi: "Multilateral Agreement on Investment Droft Distribution", Journal, 13, 1999.

da dislociraju zagađujuće i kontaminirajuće industrije u druge zemlje, bez prava na prigovor. Pregovori u OECD-a zaustavljeni su 20.10.1998., kao posebnoj trećoj liniji bioekonomskog i biopolitičkog modela Zapada. Radi se na tome da se to pravo ostvari kroz WTO.

Francuzi su tražili moratorij za pregovore. Političko pozicioniranje francuske moći na internacionalnoj razini, povuklo je pitanje pozicioniranja njemačke moći. Ova treća linija reguliranja biomodela neoliberalizma dobila je prve protivnike u moćnima prema najmoćnijim, prema SAD. Front suprotstavljenosti čine studenti, kulturnjaci, NGO-i itd. Neoliberalni model okupacije svijeta deregulacijom treće linije prava ne zaustavlja okupaciju svijeta s naslova repulzijske moći ugroženih, već s naslova nesporazuma iznutra, među najmoćnijima. Ofenziva okupacije privremeno je zaustavljena. Moćni traže reguliranje svjetskih tijekova kapitala unutar sebe, što je prihvaćeno. Oponenti unutar atrakcijskih sila povukli su se. Moćne su se države sporazumjele da to ostvaruju kroz funkciju bio-modela nasilja – WTO. Sporazum nije više MAI, već se pregovori ostvaruju pod naslovom MIA. Odluka o tome pala je na trećem Ministarskom sastanku WTO na svršetku godine 1999. u Seatleu, gdje je ostvarena suglasnost da WTO bude pregovaračko tijelo i za ovu treću liniju deregulacije pod nazivom koalicijskog ugovora – internacionalni gospodarski režimi koji moraju respektirati neke ekološke i socijalne kriterije toga investiranja.

Repulzijske su sile, pod nazivom Anti-MAI, demonstrirale na internacionalnom skupu u Parizu godine 1988. i najavile su otpor protiv “kloniranja”, protiv MAI - Zašto? Da bi biomodel nasilja mogao funkcionirati i u njega se uključiti, potrebno je znati da se radi o “deklariranju globalne vladavine koncerna”, koja traži da svijet bude na raspolaganju političkoj i ekonomskoj vlasti TNC¹¹. To je novi međunarodno-pravni instrument kojim se kodificira pravo jačeg i moćnijeg u području širenja (Soft power) meke moći i zaštite prava investiranja, ako ne posebno, onda se to mora ostvariti kroz WTO. Ljudstvo institucija neoliberalnog biomodela traži status nedodirljivih, ma gdje bili. To se smatra logičkim u skladu s neograničenim pravom TNC investitora i garancijama zaštite stranih investicija od državnih nameta, vladinih uvjetovanja i regulative koja bi ograničivala pravo TNC. Dosadašnjih 1500 bilatelarnih Sporazuma o investicijama (BIA) može se ograničivati ex post. MAI to mora izbjeći propisima prava i sloboda pristupa tržištu investicija ex ante. Pravo se stranih investitora izjednačuje s pravom domaćih poduzeća, tvrtki, kompanija. TNC mogu tužiti državu, ako bi privilegirala domaću tvrtku na tenderu, konkursu.¹² To nije jedino ograničenje države domaćina. MAI ograničuje državu i mogućnosti oporezivanja potpisom MAI da neće budućim zakonima i političkim mjerama ograničivati TNC. Uključiva je paradigma u bio-

¹¹ Tony Clark: “The Corporate Rule Treaty: A Preliminary Analysis of the Multinational Agriment on Investment (MAI) which seeks to consolidate global corporate rule Conodian Centre for Policy Altermatires”, April, 1997.

¹² OECD Policy, Brifc No. 2, 1997. (MAI: “The Multilateral Agreement on Investment”).

model neoliberalizma o strogom poštivanju MAI.¹³ Zato je važna razina unutarnje pripremljenosti ljudstva institucije biomodela neoliberalizma. Brojne su zamke MAI za neobazrivo i nepripremljene za okoliš, za pljačku proizvodnih resursa, zaštita voda, zraka, tla itd.

Sveobuhvatnost života na Zemlji biomodelom neoliberalizma, novim oblicima nasilja i eksploatacije, civilnog i vojnog nasilja, pita za razinu osvještenosti svijeta, posebno siromašnih društava i država, stvarnost, kojih teško može izbjeći uključivu paradigmu. Uključivanje u biomodel neoliberalizma oduzima pravo na horizont povijesti ljudskosti na slobodu i demokraciju. Uključivanje u biomodel neoliberalizma jest samozarobljivanje sebe u pretpovijest ljudskosti, u odnose nadređenosti i podređenosti bez prava na prigovor, što graniči s potpisom kapitalizacije i okupacije ljudi i prostora s internacionalnim kapitalom, superimperijalizmom, s biomodelom neoliberalizma, pristanak na akulturizaciju itd. Ljudstvo institucija i organizacija MAI ostvaruje neograničenu moć prema nacionalnim državama i vladama, prema domaćim građanima i poduzetnicima.

Republika/gerila (na lokanoj razini isuviše su slabe da bi se suprotstavile biomodelu neoliberalizma na bilo kojem kontinentu, i u bilo kojoj državi Zašto? Zato što je globalizacija proces koji se ne želi zaustaviti. Prihvatanje uključive paradigme biomodela neoliberalizma smatra se političkom i ekonomskom zakletvom domaćih vlada centrima globalnog sustava neoliberalnog kapitalizma. Taj sustav za nove članice nije, niti će ikada biti transparentan. Potpisnici ostvaruju slobodu na razini privida slobode i iluzijama o demokraciji. To se odnosi i na transparentnost toga biomodela, za ekologiju i socijalna prava podređenih država i vlada u svijetu. Svijet se slabim mišljenjem suprotstavlja tome biomodelu. On se ne povlači od uključive paradigme što znači da prihvaća nasilje i nasilne oblike postojanja na sve nižoj razini kvalitete življenja. Biomodel neoliberalnog kapitalizma oblikovan je u državi koja i nema ministarstva za kulturu (SAD). Kreiran je od ljudstva institucija vojnog i civilnog nasilja koji su izostavili moral i etiku, iz kulturnog mema, iz edukacije, egzistencije, iz socijaldemokracije svake varijante biomodela neoliberalizma.

Uvjetovana socijaldemokracija i ljudstvo socijaldemokratskih institucija su voljni izvršioци biomodela neoliberalizma u praksi, ljudstva bez osjećaja odgovornosti za tradicionalno, nacionalno, socijalno i religiozno. Kadrovi za biomodel neoliberalizma, strogi su izvršioци civilnog i vojnog nasilja bez milosti, pa i prema vlastitom narodu. Mnoga društva i države stoje pred uključivom paradigmom, začuđeni okolnostima na koje kao da ne mogu utjecati i ne smiju im proturiječiti. Protestiranje protiv okolnosti nasilja nisu dovoljne za izlaz, a nova se filozofija razvitka života ne misli iz sebe i iz vlastitih mogućnosti.

Zapad je vodio treći svjetski rat protiv SSSR od 1947. do 1989., - do pada Berlinskoga zida, i ostvario je trijumfalnu pobjedu ideologijom neoliberalizma

¹³ "Friends of the Earth US: The MAI, Foreign, Investment Rules that Would Violete the MAI, Washington, D.C., October 1997., str. 13.

protiv ideologije komunizma, sistematski sve jačim intenzitetom svim srestvima vojnim i nevojnim¹⁴. Četvrti je svjetski rat započeo padom Berlinskoga zida radi toga da bi okupirao jedan monopol moći (osvojio) svijet procesom globalizacije. Uvjetovano je nametanje modela - razvitka kao Zapad, sa zapadnim sustavom vrijednosti - već poodmaklo u obliku političke i ekonomske diktature desnog tipa totalitarizma koji ruši sve ispred sebe (taktikom malih ratova) - tradicionalno, nacionalno i socijalno. Neoliberalizam je postao misao vodilja četvrtog svjetskog rata. Postao je superideologija Zapada u smislu totalitarne demokracije i centra upravljanja svijetom koji nudi poželjan oblik života kroz uniformnost i unistrukturu (Giorgio Bocca, 1999.).

Pozicioniranje hrvatske vlasti u biomodel neoliberalizma na uključivoj paradigmi politike i ekonomije - novi smjer

Konstitucionalizam hrvatske vlasti, zasnovan je na uključivoj paradigmi, neoliberalizma (IMF, IMRD, NATO, WTO, SEI, SECI, WTO, IFC, Pakt o stabilnosti itd.) kao "izlaz iz ponora" u koji je Hrvatsku dovela prethodna "ultra-nacionalistička vlast". (Robertson). To je posljedica zarobljenosti našega uma u pretpovijesti ljudskosti u kulturni mem nasilja koji je Hrvatskoj dao neograničene kredite (povjerenje) da će poštovati kod neoliberalnog modela. Istovremeno s progonom nacionalizma i nacionalista kao prepreka uključive paradigme, eliminirano je i socijalno, jer se i ono iskazuje kao prepreka neoliberalizmu biomodela, tj. uključivoj paradigmi. Nova je vlast podržavana i prije izbora i poslije izbora zbog uključive paradigme u biomodel kao novi smjer u politici, a time i u ekonomiji. Biomodel neoliberalizma prihvaćen je prihvaćanjem uključive paradigme; uvjetovanja koja je biomodel postavio stoje u Studiji izvodivosti (uključivosti) Vijeća Ministara EU. Pregovori nove hrvatske vlasti s ljudstvom institucija biomodela neoliberalizma započeti su usporedno s NATO-om i WTO-om, Paktom o stabilnosti kao okosnicom modela neoliberalizma, ulazak u biomodel kao izlazak iz izolacije. Pregovore o članstvu po kriteriju "uključive paradigme" nova vlast zasniva na novom smjeru – uključivanju u neoliberalni model za razliku od prethodne vlasti koja je oponirala neoliberalnom modelu uključive paradigme, ali i bez vlastite koncepcije biomodela. Ako nisu sporni novi smjer politike i uključiva paradigma, onda su sporne razine unutarnjeg konstrukta i razina pripremljenosti ljudstva institucija, za uključivu paradigmu u smislu političke i ekonomske pripremljenosti za biomodel neoliberalizma. To što znamo o uključivoj paradigmi u politici i ekonomiji nije dovoljno. Što učimo na Fakultetu političkih i Ekonomskih znanosti o tome da potpunije razumijemo biomodel neoliberalizma i uključive paradigme traži odgovor prije političkog, ekonomskog članstva u biomodelu neoliberalnog sustava života. U suprotnom, uključivanje u biomodel može biti zakašnjelo mišljenje zbog osporavanja Hrvatske kao subjekta kulture i subjekta civilizacije (iluzija o slobodi i

¹⁴ Vidi: Aleksandar Zinovijev: "Zapad je posto totalitaran"; "Figaro", Pariz, 1999. (Interview).

demokraciji). Uključiva paradigma pretpostavlja jasnu i čvrstu koncepciju, strategiju i Ustavnu organizaciju hrvatskoga društva kao multikulturnog društva radi opstanka kao subjekta kulture i civilizacije, višu razinu koherencije svijesti o sebi i svijetu. Mi to nemamo zbog konsensusa građana RH ili konsensusa u Državnom Saboru, jer to mora biti izraz i stupanj suglasnosti svih političkih stranaka u Državnom Saboru pa i svih drugih političkih subjekata u društvu (82 političke stranke). Konceptija dugoročnog razvitka Hrvatske i Ustav RH osnovna su dva razvojna i opstojna akta koji osiguravaju koliko toliko subjektivnost i naslov za uključivu paradigmatu za koju se društvo moralo pripremiti. U suprotnom, svako nepripremljeno uključivanje u euroatlantske integracije, tj. prihvaćanje uključive paradigmatu, integracije i globalizacije može biti postojanje na sve nižoj razini kvalitete življenja, postojanje u propadanju. Zašto? Zato što se nećemo moći nositi s jačim od sebe, po njegovim pravilima ustroja društva i države, jer ta pravila mi ne znamo. Uključivanje u biomodel neoliberalizma zakonito nas uvodi u neosocijaldarvinizam Europe i svijeta u kojem mogu opstati samo oni koji će poštovanjem pravila igre moći sudjelovati u redistribuciji moći: fizičke, materijalno-financijske i simboličke. Uključiva i isključiva paradigmatu traži visoki stupanj autonomije znanosti, edukacije kao mentalnog sklopa pripremanja društva za način proizvodnje života u ovom slučaju za biomodel života što ga uvjetuju neoliberalizam, političko i ekonomsko nasilje jačeg i moćnijeg. Oblici suvremene civilizacije koje predstavljaju nasilje i silu razaraju život na Zemlji. Oblici pretpovijesti ljudskosti počivaju na principu apsurdna (nasilja), a to traži da ih mijenjamo, a ne da ih afirmiramo. To traži bioetički vrijednosni pristup razvitku života kao antiteza vrijednosnom pristupu s naslova nasilja. Biocentrični vrijednosni sustav umjesto antropocentričnog. Znanost i znanje biocentrični su, a ne antropocentrični. Takav pristup traži dijalog o biofilozofiji, bioteoriji i biosustavu života na Zemlji. To traži da se drugačije zna, a ovo da se drukčije uči s "razumom", a to omogućuje da možemo misliti druge sadržaje i oblike civilizacije za budućnost. U ovim oblicima hijerarhijskog rasporeda moći, centar prolazi dobro na račun periferije koja preživljava na sve nižoj razini s iluzijom o slobodi i bogatstvu na isti način. Oni koji uče druge moraju znati kako drugačije, bolje od ponuđenoga totalitarizma, jer je život na Zemlji u pitanju. Fenomen "brže-više" i "više-brže" uništava život i prirodu, jer nasilno osvajanje traži pokoravanje. To je srž biomodela neoliberalizma kao neosocijaldarvinizma. To je današnja sudbina svih društava u tranziciji koja su napustila vlastiti način proizvodnje života s nadom da će to lakše ostvariti uključivom paradigmatu. Opređeljenje Hrvatske za jednu ili drugu paradigmatu nezamislivo je bez temeljitije rekonstitucije države i društva. Beskonceptijsko stanje u kretanju nije i ne može biti polazište za bilo kakvu politiku i ekonomiju, posebno ne za članstvo u euroatlantske integracije.

Društveno tretiranje znanosti, edukacije kulture u RH i njihova zadaća u pripremi ljudstva institucija za biomodel neoliberalizma i uključivu paradigmu

U području socijalnog odgoja i obrazovanja problemi i dalje čekaju, u beskonceptijskom stanju u kretanju na poteze Vlade (Ministarstva znanosti, Ministarstva obrazovanja, Ministarstva kulture, itd.). Obezglavljenost brojnih sudionika u području obrazovanja prepoznatljiva je: 6000 različitih davalaca odgojno obrazovnih usluga; 800 tisuća primalaca usluga, sa 60 tisuća zaposlenih odgajatelja, nastavnika, profesora; 80 tisuća djece u vrtićima; 416 tisuća djece u osnovnim školama; 200 tisuća učenika u srednjim školama i 91 tisuća studenata na sveučilištima u RH, u to ulaze istraživači u znanstvenim i kulturnim institucijama. Smanjenje neizvjesnosti u sadržaju i sustavu odgoja i obrazovanja, za uključivu ili isključivu paradigmu, čeka naputak vjerskih i političkih uprava nad institucijama odgoja i obrazovanja. Nova je vlada zatekla političke uprave u odgojnim i obrazovnim, znanstvenim i kulturnim institucijama koje nadziru i upravljaju ovom stvarnošću. Nova vlada RH nije ukinula te političke uprave (upravna vijeća) nad navedenim institucijama. Ona tolerira stare političke uprave (upravna vijeća) do imenovanja novih koje će imenovati nova vlast i do potvrde starih, kao da su institucije znanstvene obrazovne i kulturne, nedorasle u obavljanju društvenih poslova koji pripadaju prvorazrednom mišljenju. To se odnosi na ekonomsku i političku misao, na edukaciju za politiku i ekonomiju (za osam ekonomskih fakulteta) u Republici Hrvatskoj.

Oslobađanja odgojnih, obrazovnih, znanstvenih, kulturnih i obrazovnih institucija od tutorstva vlasti, do danas nema. Autonomiju tih institucija kao da nije ni potrebno očekivati, iako su Ministarstvo znanosti i tehnologije, Ministarstvo obrazovanja, Ministarstvo kulture to najavili kao promjenu, kao pripremu za uključivu paradigmu. Te promjene nema u prvih 100 dana. Ministar znanosti, još manje ministar za obrazovanje, a najmanje ministar za kulturu, nemaju koncepciju i organizaciju ni za uključivu paradigmu, niti za isključivu paradigmu, što ne oslobađa instituciju od zarobljenosti i instrumentaliziranosti mentalnoga sklopa od političkoga determinizma, od drugorazrednog političkog mišljenja, niti od trećerazrednog vjerskog mišljenja koje se neprimjereno vremenu umiješalo i implementiralo u odgoj i obrazovanje za 21. stoljeće koje traži da se teži znanju, jer vjerovanje nije dovoljno za bolju budućnost. Ako je ta sudbina zarobljenosti bitka i za budućih vlasti osigurana ovoj stvarnosti, onda su slabi izgledi da Hrvatska kao subjekt kulture postane i opstane kao subjekt civilizacije. Političko mišljenje kao da i ne namjerava osloboditi te institucije od političkih uprava vlasti, da bi te ostvarile potrebnu autonomiju, potrebnu slobodu razvojnog oblikovanja društva i uređivanja socijaliteta u smislu uključive ili isključive paradigme. Znanost, edukacija i kultura u iščekivanju su svoje uloge, iako ljudstvo institucija bilo na uključivoj, bilo na isključivoj paradigmi hrvatske države i politike, sve dublje ulazi bez potrebnih znanja i posebnog stupnja konsensusa za to, kroz odluke Državnog Sabora ili referendumu. To se odnosi i na političku i na ekonomsku pripremljenost.

Ministarstvima ovoga mentalnoga kompleksa nedostaje globalna razvojna koncepcija života u RH, bilo na uključivoj, bilo na isključivoj paradigmi. Koncepcija razvitka života određuje edukaciju kao prvu derivaciju, a edukacija određuje egzistenciju ovoga društva i države. Bez toga nema promjena u sadržaju znanosti, obrazovanja i kulture, još manje u sustavu odgoja, znanosti i kulture. Promjene u Ustavu RH uvjetovane su razvojnom koncepcijom na uključivoj ili isključivoj paradigmi i drugom organizacijom socijalnih odnosa, time i sustavom odgoja i obrazovanja, znanosti i kulture i slično. Prethodnoj je vlasti bilo potrebno deset godina da kompromitira nacionalno. Novoj je vlasti bilo potrebno samo 100 dana da kompromitira socijalno. I nacionalno i socijalno, uvijek se iskazivalo kao problem globalizacije, jer mu ono smeta u diseminaciji fizičke, materijalne i simboličke moći. Nova je Vlada osudila nacionalno i žrtvovala socijalno, prihvaćajući uključivu paradigmu opstanka života u prostoru RH. Ona je u intenciji i namjeri osvojila vlast (liberali, socijaldemokrati) opredjeljujući se za uključivu paradigmu, odbacujući svaki pokušaj osmišljavanja mogućnosti opstanka i razvitka na isključivoj paradigmi – da Hrvatska kao subjekt kulture i civilizacije postaje i opstaje kao subjekt međunarodnih odnosa, proizvodeći svoj život i svoju opstojnost iz sebe i svojih mogućnosti suradnjom s međunarodnim subjektima i članstvom u njemu. Članstvo u euroatlantskim organizacijama za uključivu paradigmu jest cilj, a za isključivu paradigmu sredstvo.

Zaključak

Liberalizam/neoliberalizam je misao, koncepcija, edukacija i egzistencija zasnovana na moći i sili manjine, prema većini čovječanstva. Kulturni je mem (memorija) neoliberalne misli lišen etike, ljudskosti, osnova hijerarhijskog rasporeda moći s oligocentričnim sustavom vrijednosti (antropocentrični renesansni sustav vrijednosti), s afirmacijom homocentrizma i nediferenciranog i homogenog rasta bez razvitka života, s ekonomikom nasilja i biocidnim tehnologijama, s preferencijom privatnog vlasništva i kodifikacijom ljudskih prava iz privatnog vlasništva, sve manjeg broja ljudi sve većeg vlasnika svega u društvu i svijetu. Liberalna je misao ojačana iz darvinističke teorije kao prirodnog prava jačeg, egoističnijeg, pohlepnijeg. Ta misao nosi u sebi nasilje, neslobodu, prividnu slobodu i prividnu demokraciju, lažne iluzije slobode i demokracije za čovječanstvo. Ono zakonito sabija čovječanstvo u pretpovijest ljudskosti kroz piramidu moći, kako većinu čovječanstva u dnu, tako i sam vrh hijerarhijskog ustroja (samoobmana).

Afirmacija oblika nasilja nad životom i prirodom ne vodi razvitku, već razaranju života. Neoliberalna je misao klonirana, a kulturni je mem s kapitalskim kodom eliminirao kod radne teorije vrijednosti, što svijet zakonito vodi u sukob, zbog preraspodjele svega od svih u potrošnji. Ljudstvo institucija obznanilo je i legalnost nasilja kao oblik razvitka. To je ujedno i osnova globalizacije kao hegemonizacije, kao oblika za održavanje odnosa nadređenosti i podređenosti. Monopol nad znanjem, tehnologijom proizvodnje, edukacijom i informacijama jest poluga tih odnosa i biomodela neoliberalnog sustava života s polugama vojnog nasilja (manumilitarizam) i civilnog nasilja (manumonetarizam).

Uključiva paradigma uvjetuje poslušnost i podaništvo centrima moći koji nastoje osigurati svoje preživljavanje na lažnom proživljavanju slobode i demokracije. Uključiva paradigma nosi u sebi lažnu zoru o boljoj budućnosti što je ravno samobmani iz neznanja i slabog promišljanja o sebi kao subjektu kulture i civilizacije.

Proces je globalizacije zasnovan na neoliberalizmu, kulturnom memu s kapitalskim kodom (profitom) s naslova prava jačeg i moćnijeg radi hegemonizacije, tj. odnosa nadređenosti i podređenosti ljudskim institucijama nasilja, na institucionalizaciji i legitimizaciji nasilja, na edukaciji i egzistenciji u skladu s tim. Monopol nad znanjem, tehnologijama, edukacijom i informacijom jest poluga perpetuiranja odnosa dominacije, radi eksploatacije i zadržavanja ljudske vrste u pretpovijesti čovječanstva.

Hrvatska je prihvatila uključivu paradigmu i kulturni mem neoliberalizma, bez potrebne pripremljenosti ljudstva institucija za to. Politički determinizam percipirao je i anticipirao uključivu paradigmu kao svoj cilj, bez razmišljanja o isključivoj paradigmi, o opstanku Hrvatske kao subjekta kulture i civilizacije, promišljajući kulturne i materijalne mogućnosti kao uvjet opstanka života u suradnji s međunarodnim institucijama, kao sredstvo ekvivalentnih razmjenskih odnosa sa svijetom.

U programima ekonomskih fakulteta (8) u RH nema sistematskog učenja o tome, posebno ne o kapitalskom kodu u neoliberalnom memu lišenog radne teorije vrijednosti. U 408 kolegija postoji ekonomika rada, ali ne postoji i ekonomika kapitala. Mi se ne pripremamo za sustavnu edukaciju, ni za uključivu, niti za isključivu paradigmu. Tamo gdje nema koncepcije opstanka i razvitka života, edukacija je besmislena, a egzistencija siromašna i neizvjesna, a raseljivanje postaje izlaz radi opstanka u skladu s paradigmom neoliberalizma i neodarvinizma.

Koncepcija neoliberalizma s praktičnom politikom i ekonomijom traži da se konzistentnije i konsekventnije ponašamo u stvarnom stanju u kretanju što se očituje u transparentnosti kapital-odnosa prema Hrvatskoj i od Hrvatske prema svijetu interesa i svijetu država. Ako ne budemo konsekventni tom odnosu od Hrvatske prema svijetu, hrvatska stvarnost će biti brzo potrošena stvarnost života i osiromašena do potrošenosti.

Edukacija (priprema ljudi) za koncepciju ili za ulicu ili za inozemstvo, egzistencije radi, jest smisao koji opravdava značenje za egzistenciju.

Proces kapitalizacije u povijesnom prostoru Hrvatske uvjet je našega opstanka kao subjekta kulture i civilizacije. Desupstancijalizacija hrvatskoga društva (ljudskih i materijalnih resursa) te pretenzije osporava.

* * *

Ove poruke mogu ostaviti dojam pesimizma pa i defetizma. No, one su samo upozorenje. A to se upozorenje odnosi na nezadrživost integracijskih procesa i globalizacijskih trendova. Ako su ta kretanja sudbina svijeta, onda je ni mi nećemo moći izbjeći. Ali ono što možemo, to je da se svekolikom multidisciplinarnom spoznajom karaktera i sadržaja tih procesa i tih trendova za njih što bolje pripremimo.

LITERATURA

1. *Howard Bloom*: "The history of the Global Brain XXI", *New Internationalist*, January February/2000.
2. *Brezinka, W.*: "Philosophy of Educational Knowledge", Dordrecht, Kluwer Academic Publicscher.
3. *Tony Clarke*: "The Multilateral Agreement on Investment", (MAI), Seeks to Consolidate Global Corporate Rule, The Corporate Rule Treaty MAI-DAY, Draft Distributed, January 13/1997.
4. *S. J. Mardle & S. Pascal & M. Tamir*: "An investigation of Genetic Algorithms for the Optimization of Multi-objective Fisheries Bioeconomic Models IFORS, Vol. 6., No 1, January 2000. (ISSN 0969-6016).
5. "Chaos Theory: The Division of Labour Chaos and Dialectic File", (c/WINDOWS/Desktop/May/Briefcase/chopt 17.htm).
6. *Daniel Qwinn*: "Izvan civilizacije: Slijedeća velika pustolovina: Čovječanstvo", "Dvostruka Duga", Čakovec, 2000.
7. *Slavko Kulić*: "A New Approach to Philosophy of Development of Life: Researchs Educations Practice, European Academy for Environmental Affairs, Tübingen, 1999.
8. *Slavko Kulić*: "What is Consciousness of the Modern World"? Ekonomski institut, Zagreb, 1999.
9. *Slavko Kulić*: "Strategija nasilja kao strategija razvoja", "Naprijed", Zagreb, 1999.
10. *Slavko Kulić*: "Dijalog o nacizmu i globalizaciji", "Adamic", Zagreb, 1998.
11. *Slavko Kulić*: "Kritičko teorijski osvrt na ekonomske i političke strukture nove Europe"; IPP "Revijalno izdanje", Zagreb, 1992.
12. *Slavko Kulić*: "Intelektualni izazov tehnologije samouništenja", Ekonomski institut, Zagreb, 1999.
13. *Slavko Kulić*: "Economy of Violence and Genetics and International Convention of the Leders of the Natural Law Parties"; July 26-30/1996., Bruxeles.
14. *Slavko Kulić*: "Makroekonomija i zdravlje", Ekonomski institut, Zagreb, 1992.
15. *Slavko Kulić*: "Nužnost rekonstrukcije društva i države", Ekonomski institut, Zagreb, 1999.
16. *Mayur Rashmi*: "Earth, Man an Future For the Renaissance Men and Women of the New Millenium", International Institute for Sustainable Future, Mumbai, India.
17. *Lestern R. Brown et. al.*: "State of the World1999.", A. World Watch Institute Report on Progress Toward a Sustainable Society, W.W., Nortong Company, New York & London, 1999.
18. *Lester Tharow*: "Opasni tokovi razvoja ekonomske teorije", CKD, Zagreb, 1986.
19. *J. Rifkin*: "The Biotech Century", Penquin Puturm Inc., New York, 1998.
20. *Impacts of IMF and World Bank Reforms*; Led Books, London, 1997.
21. *Lowi T. J.*: "The End of Liberalism: The Second Republic of the United States", Norton, New York, 1979.

22. *Macplerson C. B.*: "Politička teorija vlasničkog individualizma", CKD, Zagreb, 1981.
23. *Hollis, M. and Nell, E.*: "Rational Economic Man: A Philosophical Critique of Neo-Classical Economics", Cambridge, 1975.
24. *Pastuović N.*: "Edukologija, integrativna znanost u sustavu cjelovitog obrazovanja i odgoja", Zagreb, "Znamen", Zagreb, 1999.

CONCEPTION OF NEOLIBERALISM, EDUCATION AND EXISTENCE

Summary

The paper deals with serious warning from science and scientific thought that neglect of comprehension of neoliberal thought as a doctrine, philosophy, theory, system and practice, can have dramatic consequences for the world and humanity. The warning refers to globalization processes, to trends of globalization and integration processes in the world based on the right of stronger, on cultural memory as cultural, political, economic, legal, social and military learning, in the sense of silent occupation of the world by all means, military and non-military. In this sense the work denotes explanation of neoliberalism as neo-Darwinism.

Human species must restore this fate of world in time. That also applies to us as the subject of culture and civilization. That conception legally draws education as the basis of existence. In cultural memory of neoliberalism it is violence and not moral which is affirmed as behavior criterion. The world should not be adopted but understood. The world should be comprehended as possibility of survival and development, as well as danger of disappearance. The world is left to us as possibility and restriction. Understanding of world demands interdisciplinary and supradisciplinary approach to investigation of complexity of reality of world. To perform this we must be prepared because world is possibility to survive. To survive, we must contribute to world, mankind, to step out from prehistory of inhumanity and enter the history of humanity.